

TISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben hához hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre... 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre... 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Nagyvárad, Szilgyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok visz. Előfizetések és hirdetések a
 zsaadására nem vállalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

Saját érdekünkben.

Az eddigi hadikölcsönök nagyszerű sikerének oka első sorban az állami kölcsönöknek az adott viszonyok között minden más tőkeelhelyezési alkalmával szemben fennálló két nagy előnyében rejlik, nevezetesen a magas kamatozásban és a minden kockázattól ment feltétlen biztonságban.

Bár a most folyamatban levő nyolcadik hadikölcsön eredményére ezek az okok kétségtelenül ismét kedvező befolyással lesznek, mégis vannak jelek, melyek azt mutatják, hogy a gyűmölcsöztetésre szánt tőke nem fordul oly mértékben a hadikölcsönök felé, mint ahogy azt tehetné és amennyire a körülmények józan mérlegelése után indokolt volna.

Kitűnik ez abból, hogy a bankok és takarékpénztáraknak a betétállományokról közzétett kimutatásai még a jegyzés tartama alatt is állandó emelkedést mutatnak, jeléül annak, hogy érthetetlen módon még mindig nagy a száma azoknak, kik szívesebben viszik pénzüket a takarékbba, a helyett, hogy hadikölcsönt jegyeznének.

Érthetetlen ez az eljárás, mert hiszen köztudomás szerint a takarékbban elhelyezett betét legfeljebb 3.5-4 százalékos kamatot hoz, míg az állam a nyolcadik hadikölcsönkötvények névértéke után 5 és fél százalékos kamatot ad.

Ha pedig tekintetbe vesszük, hogy a kötvények névértéknél jóval olcsóbban szerezhetők meg, azonkívül, hogy a kötvényekre alacsony kamat mellett kölcsön vehető fel, végül, hogy a kötvények tapasztalat szerint magasabb áron értékesíthetők, mint amennyibe kerültek — arra az eredményre jutunk, hogy a hadikölcsönbe fektetett tőke legalább is megegyezzen annyit jövedelmez, mint a takarékpénztári betét.

A saját jól felfogott érdekében cselekszik tehát mindenki, ha azt a pénzt, melyet a közel jövőben nem kell igénybe vennie, hadikölcsön jegyzésére fordítja.

De egyben kötelessége is ezt tennie mindenkinek, mert hisz méltán megvetést érdemel az, aki csupán nemtörődömségből, vagy tévhiten alapuló önzésből cserben hagyja az országot most, amidőn a legválságosabb időket éli.

Ki a népcsaló?

A szabadkőművesek esti lapja megint nekiszilajodott, Dühének oka vasárnapi cikkünk, melyben a Tiszántúl bátor volt volt szóvá tenni azt a szemérmellen rablást, a melyet az uzsorások a cipőárak emelésével elkövetnek. Az országot fosztogató uzsorának csak egy kis részét próbáltuk érinteni és már felszisszen a kigyó, a szabadkőművesek antiszemitizmust kiabálnak s leibzurnáljuk a következő kolosszális ostobasággal és nekivadult durvasággal ront nekünk:

„Tujuk, ugye a Tiszántúlt azért tartják, hogy igyekezék elterelni a figyelmet a főpapok és a nagybirtokosok népcsaló és kizsákmányoló üzemeiről.”

Az uzsorások üzemeinek csak egy részletéről, a cipőuzsoráról szoltunk s már feneketlen gyűlölet, ordító düh és a valótlanágnak legvakmerőbb koholása a válasz. Mi lesz, ha egyszer a bennünket fojtogató drágaság és uzsora minden fajtáján rámutat a közvélemény?

Le nyomtattuk ezt a főmedvényt, hadd lássa a keresztény közönség, micsoda fegyverekkel dolgoznak ellene. Nem elég az árdrágítás, még pisszenni sem szabad ellene, mert a ki védelmébe meri venni a közönséget, az legyen elkészülve afféle utszéli durvaságokra, aminőkkel az Uj Nagyvárad tegnap dühének kifejezést adott.

Az ilyen hangú firkákkal szóba nem állunk. Megyünk az igazság útján tovább előre s nem törődünk sem a sárdobálókka, sem az utszéli rágalmakkal. El voltunk készülve rájuk. A közönség elé azonban egy kérdést terjesztünk. Az Uj Nagyvárad elég vakmerő volt népcsalót kiáltani. Nos hát kérdezzük, kik a népcsalók, a „főpapok és nagybirtokosok”-e, vagy

a cipőuzsorások,
 a lánckereskedők,
 a tankönyvpíócák, (ebből a fajtából most csipték fölön az első kettőt Budapesten: Baumgartner Lajost és Kis [Klein] Áront),
 a gyufacsalók,
 a különféle hamisítók,
 a szövetárdrágítók,
 a vászonpanamisták,
 a telekuzsorások,
 a papirbakkancsok és pókhálóköpenyek fabrikálói,
 a butorspekulánsok,
 a bőrfelhalmozók,
 a hadikórházmérgezők,
 és a többi és a többi, mindenféle fajtája a háborus nyomor és szenvedés vámszedőinek, a dolgozók spekuláló vámpirjainak?
 És ki tereli el a figyelmet kizsákmányoló üzelmekről: az-e, aki ujjal mutat rájuk, vagy

az, aki le akarja dorongolni az uzsorások lealcázóit és a kiuzsorázottak védelmezőit?

Ki a népcsaló? Oh, erre a kérdésre nagyon könnyű a válasz. Ez az, aminek a tisztázását mi is melegen óhajtjuk. Csak tessék a kérdést minél tovább napirenden tartani.

Miért nincs lakás Nagyváradon?

Nem akar elmenni a galíciai kaftános had.

Dr Dayka Endre rendőrkapitány, mint Nagyvárad város lakáshivatalának elnöke, terjedelmes jelentésben számol be a hivatal eddigi működéséről. A jelentés részletesen ismerteti az eddigi tevékenységet, panasolja, hogy kellő munkaerőt hiába kért, nem bocsátottak rendelkezésére s így nem tudta kipuhatolni és összeírni az üres, vagy más okból rekvirálható lakásokat.

A jelentkezett 200 családból csak huszonötöt tudtak a városi tanács által rendelkezésre bocsátott téglagyári és más primitív lakásokban elhelyezni, mintegy száz családnak pedig a városban szereztek nagy küzdelemmel lakást. Pedig a lakástkerők között sokan voltak a harctérről betegen, rokkantan hazaérkezett katonák családjai s akiket a háboru alatt meggazdagodott uj házigazdák, az eszközöket nem válogatva, lakásukból kiszorítottak.

A kisebb lakást igénylőknek még csak könnyebben tudtak lakást keríteni, de nagyobb lakást igénylő családok, a frontról hazakerült, vagy áthelyezett tisztviselők, orvosok részére sok nehézségbe került a lakásszerzés és kényszerintézkedésekre volt szükség.

A galíciai, bukovinai, felsőmagyarországi és erdélyi menekültek által elfoglalt lakásokból egyet sem bocsátott a rendőrség a lakáshivatal rendelkezésére. Ezért nem tudták még az ezek összeírására vonatkozó rendelkezések sem eleget tenni. A kutatás folytán 128 olyan menekült családot irtak össze, akik nagyrésztben maguk is beismerik, hogy osztrák állampolgárok, sok felsőmagyarországi család honossága pedig vitás. Ezen összeírásból is megállapítható, hogy az idegen menekültek sok lakást foglalnak le és sok itteni családot szorítanak ki lakásaikból. Két 5 szobás, egy 4 szobás, tizenhat 3 szobás, huszonöt 2 szobás és hatvanhét 1 szobás lakást tartanak elfoglalva.

Majd így folytatja a jelentés:

Az antiszemitizmus vádjáról itt szó sem lehet, mert módomban van tapasztalni, hogy a város fejlődésére értéket jelentő produktív felvilágosodott zsidóság óhajtja legjobban a

zsidóságra is szégyenthozó improduktív elemek mielőbb való eltávolítását. Nyíltan hangoztatják azon meggyőződésüket, hogy ezek az idegenek nem hogy értékes elemeket képeznének, nem hogy felrészítők új vért, új eszmét, új erkölcsöket, új világnézetet, nemes altruizmust hoztak volna a haladni vágyó társadalomba, hanem ellenkezőleg az átkos mult kísértetei gyanánt tekintendők, akik a legönzőbb kapzsiságukkal erkölcsstelen kereskedelmi hajlamokkal még a saját hitsorsosai anyagi megrontására is képesek.

Ma midőn millió számra azért pusztul el az emberiség legértékesebb emberanyaga, mert faji, nemzetiségi fanatizmusra való neveléssel fosztották meg az emberiség legnagyobb részét józan esztől. Igazán nem lehet irányadó a hatóságra azon primitív gondolkodású emberek véleménye, akik azért ragaszkodnak ezekhez a város nyakára jött kártékony elemekhez, mert fajrokonait akarják bennök támogatni. Elfogulatlan zsidó vallású emberek nyilatkozatai s a lakáshivatal teljes ülésének ismételt hangoztatott álláspontja szerint nem lehet e kérdést más képen kezelni, mint az igazság szempontjából. Az igazság pedig az, hogy ezen elemek által elfoglalt lakások visszaadandók a jobb jövődjéért évek óta szenvedő azon hadbavonult polgártársaiknak és családjaiknak s egyben az egyedüli módot, alkalmat felhasználva csak most volna lehetséges megtisztítani társadalmunkat az antikultur elemektől, mert ha most nem teljesítjük ez iránti kötelességünket, akkor soha többé nem lesz módunkban ezt teljesíteni.

*

Már mi is többször rámutattunk arra a félnék és érthetetlenül bátoratlan kertelésre, amellyel a városi tanács az ide menekült s innét távozni egyáltalán nem akaró galíciai és bukovinai kaffánosok ügyét kezeli s hagyják inkább, hogy az itteni magyar polgárok átéljék a lakásinség kétségbeesítő szenvedéseit. Miért annyira nebánsvirágok ezek a mindenféle hájjai és csalafintasággal megkent mákvirágok.

Alig pár hét még s elérkezik az augusztusi évnegyed, amikor fokozódnak a lakáshiányból keletkező bajok.

Most már nincs ellenség Ausztria földjén és nincs semmi akadály, hogy ez a kaffános had ismét a szomszéd sógort boldogítsa. De ezek, úgy látszik, most találták meg nálunk az ígért földjét s még itt van kiket kiszípolozni.

A szőlősgazdák gyűlése.

Jó szőlőtermés ígérkezik.

A nagyvárad hegyközség vasárnap délelőtt előbb választmányi, majd közgyűlést tartott Székely Sándor elnöke alatt, amelyen a szőlősgazdák nagy számmal voltak jelen.

Első sorban felolvasták Major L. hegybíróhelyettes jelentését. E szerint a nagyvárad szőlőhegyen a közbiztonság nem volt megfelelő, mert több ízben fordultak elő betöréses lopások, amelyeket 15—16 éves suhancok, valamint orosz és olasz foglyok követtek el. A hegyi választmány átiratban felkéri a katonai parancsnokságot, hogy a mult évben célirányosnak tapasztalt őrzőjáratokat a hegyen ez évben is járassa.

Tudomásul vették, hogy a harmadik rézgalic küldemény 50 métermázsza szintén megérkezett s kiosztásra kerül.

A szőlőmunkáltatási viszonyok elég jók, csak a napszám rém magas. A kapás nap-

szám 14—16 K, a kötő 8—10 K, a permező 18—20 K átlag. Ezenkívül kenyeret és dohányt követelnek.

A választmány átir a Szőlősgazdák Országos Egyesületéhez, hogy eszközöljön ki dohányt a szőlőmunkások részére, amint azt az erdőkitermelő munkások részére juttat a pénzügyminiszter.

A szőlőtermés kielégítőnek mutatkozik s ha ezután nem jön valami csapás, olyan, vagy jobb termésre van kilátás, mint a tavalyi volt.

Jelinek Géza indítványt tett a csatornázási szabályrendelet oly irányu megváltoztatása iránt, hogy a szőlősgazdáktól ne követeljék a csatornázási adót, mikor a hegyen egyáltalán nincs csatorna. Az elnökség kérje a várostól a szabályrendelet ilyen irányu megváltoztatását. — Az indítványt elfogadták.

Még több belső ügyet intéztek el.

Sertéshizlalás közszükségleti célokra.

Tudomására hozom az érdekelteknek, hogy a m. kir. földmívelésügyi miniszter ur 105.600—1918. sz. rendelete a közszükségleti célokra történő sertéshizlalást a következőkben szabályozza.

Házi és gazdasági szükségleten felül sertést hizlalni kizárólag közszükségleti célokra lehet.

Közszükségleti célokra hizlalási szerződést köthetnek:

a) oly gazdálkodók, akik a hizlalásra alkalmas sovány sertésekkel, vagy a beszerzendő ilyen sertések szükségletére saját termésű készletük feleslegéből megfelelő mennyiségű szemes takarmánnyal rendelkeznek és akiknél a szakszerű hizlalás előfeltételei megvannak.

b) oly gazdaszövetkezetek (társulatok) melyeknek főleg kisgazdákból álló tagjai a szükséges sertés anyaggal rendelkeznek: az ily érdekeltségek a hizlaló szemes takarmány feloldásánál vagy kiutalásánál elsőbbségben részesíttetnek.

c) oly ipari hizlalók, akiknek hatóságilag engedélyezett hizlaló telepük a szakszerű hizlalás követelményeinek megfelel.

Aki közszükségleti célokra sertéseket akar hizlalni, az az Országos sertésforgalmi irodával tartozik szerződést kötni, mely szerződések a sertésforgalmi iroda által a földmívelésügyi miniszter urhoz mutattatnak be s csak annak jóváhagyása után válnak szükségessé.

A szerződés megkötésére vonatkozó ajánlatok megfelelő hatósági bizonylatokkal ellátva az Országos sertésforgalmi irodához vagy annak a helyi képviselőjéhez intézendők.

Városok és 10.000 nél több lakossal bíró községek, hadiértékű üzemek, fogyasztási szövetkezetek, beszerzési csoportok (jóléti bizottságok) intézetek és katonai alakulatok, melyek megfelelően berendezett és saját üzemükben kezelt hizlaló teleppel rendelkeznek, saját szükségletükre az Országos sertésforgalmi irodával kötendő előzetes szerződés alapján sertéseket hizlalhatnak.

Városok, hadiértékű üzemek, fogyasztási szövetkezetek, beszerzési csoportok (jóléti bizottságok) és intézetek, melyek a szükségletük biztosítása végett nem saját üzemükben, hanem más hizlaló utján kívánnak sertéseket hizlaltatni, ily célból az A, B. és C. alatt megjelöltekkel hizlalási szerződést köthetnek. A szerződések azonban csak úgy érvényesek, ha azok a földmívelésügyi és közvédelmezési miniszter által jóváhagyatnak.

A szerződés alapján hizlalandó sertések a beállításától kezdve az országos közvédelmezési hivatal rendelkezései alá kerülnek s átvételük, felhasználásuk és feldolgozásuk csakis a közvédelmezési hivatal rendelkezése szerint történhetik.

A 3658—1917. M. E. sz. rendelet alapján kiadott hizlalási engedélyek, amennyiben a hizlalás a jelen rendelet megjelenését megelőzőleg legalább 30 nappal meg nem kezdett, érvényüket veszítik.

Aki a jelen rendelet vagy ennek alapján kibocsájtott rendelkezéseket megszegi, — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, — kihágást követ el és 6 hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntethető. Azon sertések tekiutetében, melyekre a kihágás elkövetett, elkoazásnak van helye.

Nagyvárad, 1918. évi július 3 án.

Lukács Ödön,
polgármesterhelyettes.

Gazdák közgyűlése.

A biharmegyei gazdasági egyesület tegnap Olasz Elemér elnöklésével igazgatósági és utána rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen megjelentek:

Des Echerolles Kruspér Sándor alelnök, Pallay Lajos, Karácsonyi János dr. c. püspök, Molnár Imre dr, Lovag Sperker Ferenc jószágkormányzó, Markovits Kálmán, Hodos Jenő, Pókay Dezső, Jancsó Lajos, Kiss Ernő, Bleyer Lajos, Wertheimstein Viktor, Hegedüs K., Vajna Imre, Popper Ákos dr, Imrik László, Ringelhann Lajos.

A közgyűlésen a VIII. hadikölcsönre való jegyzés felett élénk vita indult meg. Popper Ákos dr javaslatára elhatározták, hogy az eddigi hadikölcsönjegyzéseket lombardirozzák s ennek eredményéhez képest jegyeznek hadikölcsönt.

A pozsonymegyei diószegi szesz, cukor és gazdasági r. t. vetőmagot ajánl. Karácsonyi János dr. c. püspök felszólalásában elmondja, hogy megnézte a diószegi vetőmagból nőtt vetést, alföldben szép szájakat hoz, s 14 métermázsza termést ad. Ajánlja a beszerzését a gazdáknak. Ehhez képest határoztak.

A sertéspestis ellen szérumot készít a Philaxia gyár, a miniszter ajánlja, hogy a szer készíthetése végett ajánlják fel a gazdák sertéseiket a gyárnak. Tudomásul vették.

A földmívelésügyi miniszter értesítette az együletet, hogy ahol kell ott a lombtakarmány gyűjtésére engedélyt ad s a tilalmasokban is megengedi a legeltetést, ha a „fák a jószág szájából kinöttek“ azaz: nem éri el őket a jószág.

A szénkérdésnél Bleyer Lajos kéri, hogy szalmával való tüzelésre csak azoknak adjanak engedélyt, akiknél az elkerülhetetlen. — Szenet nehezen kapnak s ezt esetekkel illusztrálja.

A megyei hadigondozásba Miskolczy Ferenc dr ny. főispánt, Kiss Ernőt és Székely Sándort küldik ki, hogy tanácsot adjanak.

Új tagok lettek: alapító tag Vay László, báró Zsáka, rendes tagok: Beer Henrik Budapest, Stern Sándor Furta, ifj. Szathmáry Sándor Nagyszalonta, László Iván, Becc Arnold, dr Vajda, Bereczky Lajos Nagyszalonta, Schilling Dezső Nagyvárad, Kun Arpád Csegőd, Csete József V. Abrány, pártoló tagok: Szigethy Elek B. Keresztes és Gyöngyössi Lajos Sáp.

* Tyukszemirtó három nap alatt elmulaszt tyukszemét, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ara 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló“ drogériájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B.

Ellenforradalom Moszkvában.

A Pétervári Távirati Ügynökség jelentése. Mirbach meggyilkolása az antant előkészített gonosztette. A gyilkosság célja egyezik a szarajevói gyilkosság céljával. — A párisi lapok szerint a gyilkosság hazafias cselekedet.

Budapest, július 8. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A Pétervári távirati ügynökség jelenti: Moszkvában kihirdették az ostromállapotot, a távirati és távbeszélő ügynökségek, melyeket a baloldali szociálista forradalmárok hatalmukba kerítettek, ismét a bolsevikiek kezében van. A baloldali szociálista forradalmárok, a kiknek rejtekhelyét a tűzérés lőtte, a tegnapi nap folyamán parlamentaireket küldtek a bolsevikiekhez, de ezek feltétlen megadást követeltek. A forradalmi szociálisták állítólag sztrájkra hívták fel a vasúti munkásokat, a felhívásnak nem volt eredménye.

A kormány alaptalannak nyilvánította azt a hirt, mintha Pétervárott és más városokban lázadás tört volna ki.

A baloldali szociálista forradalmárok tegnap éjjel jelentést adtak ki, melyben hírül adják, hogy gróf Mirbach követet a baloldali szociálista forradalmárok terroristái ölték meg.

A kormány egy közleménye szerint az eddig letartóztatott baloldali szociálista forradalmár vezetők, köztük Spiridnova is azt vallották, hogy a merényletet a pártvezetőség tudtával követték el, hogy a bresztlitovszki béke megszegését kikényszerítsék.

Eddigi megállapítások szerint a baloldali szociálista forradalmárok kiadták a jelszót: Háboru Németország ellen!

Ezzel a jelszóval sok hívüket és követőjüket veszítették el s így alapos kiállítás van rá, hogy a helyzet urai Moszkvában is a bolsevikiek lesznek. A követ meggyilkolása ügyében megindított vizsgálat még nem ért véget, de annyit már eredményezett, hogy a baloldali szociálista forradalmárok a gonosztettet nyilvánvalóan hosszan előkészítették.

Moszkvából jelentik: A Pétervári Távirati Ügynökség jelenti: Az itteni szovjet elhatározta, hogy a hozzátartozó szociálista forradalmárokat és men-sevikieket kizárja magából.

Stockholmból jelentik: Az itteni lapok egyértelműen megállapítják, hogy gróf Mirbach meggyilkolása az antant műve. Az antantnak az a politikai célja, hogy Oroszországot a központi hatalmakkal összeveszítse. Az antant Moszkvában ugyanazt a célt akarja elérni a gyilkossággal, amit a szarajevói gyilkossággal annakidején elért.

Genfből jelentik: Párisban gróf Mirbach meggyilkolása nem keltett meglepetést, Kerenszki már a múlt héten jelezte, hogy a közvélemény Moszkvában gróf Mirbach követet elsöpréssel fenyegeti és megígolta, hogy Moszkvában legközelebb lázadás fog kitörni a bolsevikiek ellen. Gróf Mirbach meggyilkolását mindön lap hazafias cselekedetnek minősíti.

Német repülőraj a Themse torkolata előtt megtámadott két buvárhajót.

Budapest, július 8. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A tengerészeti vezérkar főnöke jelenti: Július 6-án két tengeri repülőrajunk a Themse torkolata előtt bombákkal és gépfegyvertűzzel súlyosan megrongálta az E 25 és E 51 buvárhajókat. Ellenséges rombolók megkísérelték, hogy a két buvárhajót bevontassák, eközben az E 25 buvárhajó elsüllyedését figyeltük meg.

Valamennyi ir kikötő hadizóna.

Budapest, július 8. (Saját tudósítónktól.) Párisi lapok jelentik: Valamennyi ir kikötőt hadizónának jelentettek ki s katonai parancsnokság alá helyeztek. Dublinban a legutóbbi forradalmi események miatt minden főiskolát és papnevelő intézetet szigorú felügyelet alá helyeztek.

A cseh légiók elfoglalták Vladivosztokot.

Budapest, július 8. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: A Times jelenti Tokióból: Cseh légiók elfoglalták Vladivosztokot. A csapatok főparancsnoka proklamációt bocsátott ki, melyben elrendeli, hogy Vladivosztok kikötőjét éjjel zárva kell tartani.

Ellenséges repülők Konstantinápoly felett.

Budapest, július 8. (Saját tudósítónktól.) Konstantinápolyból jelentik: Ma délelőtt 5 ellenséges repülő jelent meg Konstantinápoly felett és bombát vetett le. Az elhárító ütegek működésének köszönhető, hogy a támadás csak rövid ideig tartott és az okozott kár csekély.

Elkeseredett küzdelem a Monte Perticától keletre.

Budapest, július 8. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harctér.

A Monte Perticától keletre levő Tasson-állásokért a küzdelem tegnap délutánig tartott. Kétszer vetette magát a vitéz 79. otc-sai gyalogezred ellenlökéssel az olaszokra amíg teljesen megtörhette támadó erejüket és végleg visszaüzte őket árkaikba. Az otc-sai ezred parancsnoka, Zoller Károly alezredes vitézei élén hősi halált halt. — Egyéb-ként a délnyugati fronton nem volt nagyobb harci esemény.

Délnyugati harctér:

Albániában tegnap az olaszok a Vojusa folyó középső és alsó folyásánál erős nyugati szárnyai támadásba mentek át. A folyó völgyébe előretolt őrállásainkat, főállásaink közelébe vontuk vissza.

A vezérkar főnöke.

Heves tűzérési harcok a Lys partjain.

Berlin, július 8. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös hadcsoportja.

A tűzérési tevékenység este feléledt és éjjel a Lys két partján a La Basse csatorna mellett és a Somme mindkét partján nagy hevességre fokozódott. Élénk felderítő tevékenység. Az ellenség erősebb előretörései Merrys mellett és a Lystól délre meghiusultak.

A német trónörökös hadcsoportja.

Chateau Thierrytől nyugatra tartósan élénk tűzharc. A Clignon szakaszon és a Reims két oldalán visszavertünk ellenséges előretöréseket.

Billik hadnagy 23 ik légi győzelmét aratta.

Ludendorff, első főszállásmester.

Bécsi vélemény

a moszkvai eseményekről.

Budapest, július 8. (Saját tudósítónktól.) Illetékes diplomáciai helyen rámutatnak arra, hogy az antant akciója Oroszországban legfeljebb azt érheti el, hogy a bolsevik kormány segítséget fog kérni Németországtól. Ez esetben Németország érdekeinek védelmében csapatokat fog küldeni Moszkvába, hogy a rend fenntartásáról gondoskodják. — Moszkvában a helyzet már nyugodtabb lett s úgy tudják, hogy a bolsevikiek helyzete a baloldali szociálista forradalmárokkal szemben továbbra is szilárd, a kormányt a parasztok és munkások is támogatják.

Tengeralattjárók a Földközi tengeren.

Budapest, július 7. (Saját tudósítónktól.) A Wolf-ügynökség jelenti: Tengeralattjárónk a Földközi tengeren 4 gőzöst és 3 vitorlást süllyesztettek el 16.000 brutto regiszter tonna tartalommal.

Páris veszedelme.

Budapest, július 8. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Franciaországot a világtól szigorú határzárlat vágja el s csak kéthetenként egyszernyitják meg a határt, hogy az összerörlődött utasok és a posta elhagyhassa az országot. Egy Franciaországból jött semleges állambeli utas elbeszélte, hogy szerinte eddig csaknem egy millió ember menekült el Párisból. A fővárosból a legtöbb műkincseket már elszállították, a Lovre kincsei Toulouseban vannak. Páris légi bombázása rettentő pusztulást okoz, a Gotha-gépek egész területeket romba döntöttek, a legnagyobb pusztulást a német repülőgépek a Louvre és St. Antoine külváros között okozták. Ennek a negyednek csaknem minden háza rombadőlt.

Francia és Olaszország között elzárták a határt.

Budapest, július 7. (Saját tudósítónktól.) Péntek óta a forgalom Franciaország és Olaszország között. A határzárlat nyilvánvalón a Franciaországba irányuló csapatszállításokkal van összefüggésben.

Sass Brunner Ferenc és Sassné Farkas Böske festőművészek gyűjteményes kiállítása.

A Rákoczi uti Központi Ujság és Jegyirodában mutatkozik be egy kisebb kollektív kiállítással Sass Ferenc festőművész és a felesége Sassné Farkas Böske Nagyváradi közönségének.

Sass Ferenc a legújabb festői törekvéseknek egyik lelkes munkása és hivatott uttörője.

Az akadémia elvégzése után a festői mesterségnek minden megtanulhatóját magáévá téve, a járt és ismert utról letért és keresőjévé lesz az új művészetnek.

Műveinek figyelmes szemlélése megismerteti velünk a célt, mely felé tudatosan törekszik.

Festői témáit a legegyszerűbben fogja fel és azokat úgy rajz mint fény és szín értékben oly összefoglalóan állítja a szemlélő elé, hogy benne semmi nyugtalanító ne legyen. Műveiben ezért elkerüli azt, hogy fény és szín tulhajtásokkal ezen nyugalmat megzavarja. Ezen törekvése a legnehezebb feladatokon is mint pld. a 3. számú képen, a melyen egy fényözönben levő hegyoldalt állít elénk, bravurosan van megoldva. A 4 es számú képen a meglátás már dekoratívva fejlődik, az előtérben levő fáknak egyszerű felvázolása, az egész képnek egységes színhatása már eléri azt a fokot, hogy az ily irányú meglátásban ezen képet klaszikusnak mondhatjuk.

Tájképeit nézve elmondhatjuk a művészről, hogy a természet igaz ismerője és minden munkájában mindenekfelett álló természetszeretetről tesz hitvallást. — Figuralis munkáiban ugyanazon törekvések vezetnek, mint a tájfestésben és főképp ezekben létezik a művész nagy iskolázottsága. Az 5-ös

számu képe („Az olvasó férfi“) tesz tanúságot hatalmas rajztudásáról.

A felesége munkáin meglátszik, hogy az urának a tanítványa, annak művészi hitvallását teljesen a magáévá tette. Munkáit jellemzi a női lélekben levő csín és gondosagszeretet, így minden munkája kedvessé és bizalmasunká válik.

Midőn a kiváló művészpár gyűjteményes kiállítással itt először mutatkozik be, óhajtottam Nagyváradi művészszerető és megértő közönségének a figyelmét rájuk felhívni.

Sztankóczy Géza.

Életbelépett az új adótörvény.

A hivatalos lap legutóbbi száma közli a jövedelem, hadinyereség és vagyonadók módosításáról szóló törvényt. Ez a törvény, melynek cikk száma 1918: IX. ez év január elsejétől kezdődő hatállyal kihirdetése napján, vagyis ma életbe lépett.

A jövedelemadóban az eddighez képest az a leglényegesebb változás, hogy míg eddig csak a 10.000 koronánál nagyobb jövedelem esett adó alá, ezentul progresszive már az évi 800 korona jövedelem adó alá esik, 200.000 koronán felüli jövedelem után 6 százalékos adó fizetendő. Akinek háztartásához nem tartozik családtag, az a rá eső adótételnek további 15 százalékat, akinek csak egy családtagja van, további 10 százalékos fizet.

A vagyonadó annyiban szenvedett változást, hogy az eddigi 50.000 koronás vagyonhatár leszál 20.000 koronára. Az adóskála erősen progresszív.

A hadinyereségadó ki lett terjesztve az 1917, 1918 és 1919, évekre és 3000 koronás több jövedelem után kezdődik az adózás kötelezettsége, melynek az első 10 ezer koronáig 10 százalékos az adókulcsa, a második 10 ezer korona után 15 százalékos és így erősen progresszív létrán.

Adóhadipótlékot léptet életbe az új törvény a házostályadó, földadó, III. oszt. keresetadó, bányaadó és nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adója után és pedig 60 százalékos. A hadipótlék után semmi féle más állami, vagy helyhatósági adó és pótladó nem vethető ki.

A katonai rendőrség nem vizsgálhat polgári utasokat.

A közlelmzési miniszter urhoz érkező panaszok szerint a vasuti pályaudvarokon működő katonai rendőrség nemcsak a katonai egyének, hanem a polgári utasok magukkal vitt podgyászait is megvizsgálja, az abban talált élelmiszereket vagy közszükségleti cikkeket elkobozza, sőt egyes esetekben polgári egyénekkal szemben hivatalos eljárást is alkalmaz. Ennélfogva a közlelmzési miniszter ur 106576—1918. II. b. sz. rendelete alapján a következőket hozom a város lakosságának tudomására.

Mintthogy a belügyminiszter ur által a katonai rendőrség szervezése tárgyában 1917. évi 26970 B. M. szám alatt kiadott rendelet szerint a katonai rendőrség feladata csupán arról gondoskodni, hogy a katonai egyének között a közrend és fegyelem fenntartassék, minthogy továbbá a m. kir. mi

niszteriumnak 1916. évi 3864. M. E. számu rendelete alapján az 1915. évi 4551. M. E. számu rendelet hatálya alá eső közszükségleti cikkek vasuton vagy hajón, uti és kézi podgyásként való szállításának ellenőrzését az államrendőrség, határrendőrség, csendőrség, pénzügyőrség közegei vagy ecélből kijelölt hatóságok vagy más megbízottak teljesítik, ehhez képest polgári egyénekkal szemben a tekintetbe jöhető közszükségleti cikkek uti- és kézipodgyáskban történő szállításának ellenőrzése a katonai rendőrség feladata körébe nem tartozik és a katonai rendőrségnek a podgyászvizsgálatba való illetéktelen beavatkozása az élelmiszereknek az ország belterületére irányuló forgalomban kézipodgyásként megengedett szállítását indokolatlanul akadályozza és a közlelmzés érdekeit veszélyezteti.

Mindazokat, akiket a polgári lakosság köréből a katonai rendőrség részéről hasonló sérelem érne, a baj orvoslásáért a közigazgatási hatósághoz forduljanak.

Lukács Ödön
polgármesterhelyettes.

A Vörös Kereszt aratóünnepé.

Vasárnap tartotta a Vörös Kereszt Egyesület arató ünnepét a Rhédey-kerti sporttéren. A népünnepélynek az idő nem kedvezett, de azért sokan mentek ki, nem törődve a borús égboltozattal, a Rhédey kertbe, ahol a felállított sátrak várták a közönséget. Fogyott a sok bor, sör, virág és konfetti.

A honvédezenekar pedig Scharf Károly karnagy vezetésével magas nivóju hangversennyel szórakoztatta a kinnlevőket. Pally Lajosné a Vörös Kereszt hölgyeivel nagy buzgalommal igyekezett, hogy minél szebb sikert biztosítson a jótékonycélra.

Este fél hét tájban megérkezett a négy, arató leányoknak öltözött urileányokkal és aratókkal telt kocsi, mely Bebe Karcsi vidám muzsikája mellett kerülte meg a Sport-tér nagy köröndjét.

Az aratók a tér közepén fölállított sátorban átadták ékes beszéd kíséretében az aratók buzakoszoruját a gazdának.

Az aratók a gazda köszönő szavai után táncra perdültek s ropták a tüzes csárdást a friss muzsikaszó mellett. Hangulatuk jó volt, mert bizonyára nem hiába zárta be az aratók menetét az a kicsi számárfogat, mely egy kis hordó jófajta borral volt megterhelve.

Az aratóleányok szépségversenyének győztese Voronyák Olga lett 900 szavazattal. Sok szavazatot kapott még Csanády Valy, Fássy Mici és Balogh Emma.

Az arató ünnep tekintélyes összeget juttatott jótékonycélra.

* Az osztrák iparcikkek árának maximálása. Az Est mai száma jelenti: A magyar és osztrák ármegállapító bizottság tegnap ülést tartott, amelyen az osztrákok a magyar mezőgazdasági termékek, főleg az élelmarha, hus és bor maximálását követelték, amire magyar részről azzal feleltek, hogy Magyarország csak úgy maximálhatja és kontingentálhatja az Ausztriának juttatandó mezőgazdasági terményeket, ha Ausztria viszont megállapítja az iparcikkek maximális árát és gondoskodik is arról, hogy a maximált árakon tényleg be is jön majd Magyarországba a szükséges áru.

A haditanács beleegyezett a hadicélok közlésébe.

Budapest, július 8. Genfből jelentik: Hír szerint a versaillesi haditanács beleegyezését adta, hogy az antant hadicéljai és békefeltételei nyilvánosságra hozassanak, melyeket a szövetségesek parlamentjei meg fognak vitatni.

A Piave deltáját feladtuk.

Budapest, július 8. (Saját tudósítónktól.) A vasárnapi hivatalos jelentés. Minthogy a Piave deltáját csak súlyos áldozatok árán tarthattuk volna, ott harcbevett csapatainkat a folyó keleti partján levő töltésállásunkba vontuk vissza. E mozdulatot július 5-éről 6-ára virradó éjjel hajtottuk végre. Az ellenség tegnap délután a folyóig tapogatózva utánunk nyomult.

A dalmátok az önrendelkezési jogért.

Budapest, július 7. (Saját tudósítónktól.) Spalatóban, mint onnan jelentik, a dalmát politikusok ülésen határozatot hoztak, amely kifejti, hogy Dalmácia egész népét az a gondolat és cél egyesíti, hogy a szerb, horvát és szloven népek jogai és kötelességei az önrendelkezési jog alapján rendeztessenek és oly államot alkossanak, mely saját akaratuknak megfelel.

Békére beláthatlan időn belül nincsen remény.

Budapest, július 8. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: Svájci irányadó körök abban a meggyőződésben vannak, hogy belátható időn belül semmi remény nincs a béketárgyalások megkezdésére. Az ellenséges kormányférfiak elutasítanak maguktól minden kezdeményezést, az antant most egyedül Amerikában bizik.

HIREK

* **Gróf Széchényi Miklós a királynál.** Gróf Széchényi Miklós v. b. t. t. megyéspüspök Ófelsége a király legmagasabb kívánságára külön kihallgatáson volt Ófelségénél. Gróf Széchényi püspök marienbadi kuráját félbeszakítva, vasárnap délelőtt a király tartózkodási helyére utazott és ott Ófelsége előtt külön kihallgatáson jelent meg. A kihallgatás hosszabb ideig tartott.

* **Aratószázadok szemléje.** Szlatinai Lednitzer Sándor ezredes, dandárparancsnok Jantsovits Jenő dr főhadnagy kíséretében vasárnap kezdte meg az aratószázadok megvizsgálását. Körutjában a nagyszalontai és cséffai járásokat látogatta meg. Ma Leszich László hadnagy kíséretében Paptamási, Gypoly, Szalárd, Székelyhid holnap Érkenéz, Érsemjén és Érmihályfalva aratóit szemléli meg, azután Perlinovszky Aladár dr százados kíséretében a hátrelevő járásokba fog menni.

* **Malatinszky Lajos** főispán tegnap Budapestről vissza érkezett Nagyváradra.

* **Uj jogtudor.** Farkas István, a város kitűnő tisztviselője, a kolozsvári egyetemen kiváló sikerrel tette le az államtudományi államvizsgát.

* **A nyilvános könyvtár fiókkönyvtárai.** A Szigligeti társaság tulajdonát képező népkönyvtárakat vasárnapi gyűlésében adta át a népkönyvtári bizottság a város közönségének. A fiókkönyvtárak a nagyváradai bibliofilek neveit fogják viselni, így a váraljai népkönyvtár a Berkovits Ferenc könyvtár lesz, az újvárosi az Adorján Ármint nevet viseli, a réti Rimler Károly polgármesterét és a külvárosi Rádi Ödön nevet.

* **Pflanzer Baltin vezérezredes Nagyváradon.** Előkelő vendége volt tegnap Nagyváradnak. Pflanzer Baltin vezérezredes segédtisztje kíséretében katonai ügyben városunkban tartózkodott. A déli korzón feltűnést keltett a bukovinai harcok hősenek daliás alakja a közönség a képeslapokban közölt képeiről hamar ráismert a vezérezredesre, aki a tegnapi nap folyamán továbbutazott.

* **A Neue Freie Presse Lukács Ödönénél.** Tegnap Nagyváradra érkezett a Neue Freie Presse szerkesztője, Julius Frey, aki Vizaknán tölti a nyarat. Meglátogatta Lukács Ödön polgármesterhelyettes s az élelmezési kérdésekről hosszabb intervjút küldött lapjának, amely Lukács Ödön élelmezési szisztemáját közelebbi számában közli.

* **Elesett hős kitüntetés.** Rafalszky László egészen ifjan, alig 18. életévében került ki egyenesen az iskolából, a nagyváradai honvéd hadapródiskolából a halál mezejére, az orosz frontra mint zászlós. Az egyik rohamnál egy ostoba orosz golyó szíven találta a hős ifjút s kioltotta életét. A honvédség Rendeleti Közlönye közli, hogy a harc terepen hősi halált halt Rafalszky László zászlóst a király Ófelsége a 2. osztályu ezüst vitézségi éremmel tüntette ki.

* **Köd és dér.** Tegnap reggel virradó a sűrű köd és dér lepte el a várost és környékét. — A szőlőben okozott kisebb károkat.

* **Ötven ló a gazdáknak.** A honvédelmi miniszter Biharmegyének föld és erdőgazdasági célokra 50 darab, rögtöni munkára alkalmas jó lovat bocsátott rendelkezésére. Azok a gazdák, akik erre igényt tartanak s előljárási igazolvánnyal megbízhatóságukat bizonyítják, jelentkezzenek a megyei gazdasági munkabizottság irodájában, a megyeház udvarán.

* **Két millió korona hadikölcsön.** A főispáni hivatalban a hadikölcsönjegyzés elérte a két millió koronát s rohamosan hagyja el ezt az összeget. Fráter Iván dr főispáni titkár megtudta értetni a hadigazdagokkal, hogy mi a kötelességük s ennek eredménye ez a hatalmas összeg. Ujabban Krausz Samu 15.000, Badar Béni 1000, Aszódy Mihály 10.000, Amigó József 5000 és Blaha István 50.000 koronát jegyeztek. Az a rendszer, a melyet Fráter Iván dr titkár vezetett be, hogy a társadalom vagyonos elemeit megbeszélésre kérte, bevált.

* **A városi kenyérgyár.** Vasárnap dél előtt a nagyváradai pékek jelentek meg Lukács Ödön polgármesterhelyettesnél, aki kemény beszédben mutatott rá a pékek visszaéléseire s a lisztel való helytelen gazdálkodásukra. Felemlítette a vasut mellett folyó fehérkenyér árulást horribilis uzsoraáron s a pékeket tette ezért felelőssé. Felemlítette Szilágyi Jánosné hadbavonult borbély feleségének esetét, aki S. péktől 85 deka fehérkenyeret 8 koronáért volt kénytelen megvásárolni. Kijelentette, hogy az eddigi rendszerrel szakít s a városi kenyérgyárat szervezi. A pékek fejlesztve hallgatták a helyes beszédet, csak Morgenstein Ferenc kiáltotta ismételtén, hogy: „igaz, igaz.” Hétfőn a malmosok vettek részt a tanácskozáson Weinberger Lajos és Schuck L. vezetésével s a városi kenyérgyár felállításának módzatait állapították meg.

* **Lévay József temetése.** Miskolcra jelentik: Vasárnap délután három órakor temették el óriási részvét mellett Lévay Józsefet. A temetésen a kultuskormányt Radnay József miniszteri tanácsos, az Akadémiát Illosvay Lajos nyugalmazott államtitkár, a Kísfaludy-Társaságot Kozma Andor, a Petőfi Társaságot pedig Pakots József képviselte. A Hunyadi utca 4. számú gyásházban dr Tüdős István imát mondott, majd a koporsót a megyeház udvarára vitték, ahol gyászszertartás délután 3 órakor kezdődött. A holttestet ezután különvonaton Sajószentpéterre szállították. A sajozszeptéri temetőben Borsodvármegye közönsége nevében Görgey László főjegyző bucsuztatta a város nagy halottját.

* **Olasz papírpénzek Nagyváradon.** Az olasz frontról érkező katonáink tömegesen szállítják haza azokat a különös alakú olasz felírású papírpénzeket, melyek Lombardia elfoglalt részeiben vannak forgalomban. Ezek a bankók nem az olasz állam pénzei, hanem hadvezetőségünk bocsátotta ki. Udi nében létesítette a hadvezetőség a Cassa Veneta dei Prestiti-t, a hadikölcsön pénztárt, amely okupációs lírákat bocsátott ki. Ezen lírák fedezetét az Osztrák és Magyar Banknál letett koronák és a német birodalmi banknál letett márkák teszik. Május 20-án kezdette meg működését a Cassa Veneta dei Prestiti s a frontról hazatérő katonák mindegyike hozott mutatót ezekből a pénzekből. Vannak 100—20—10 lírák s egész kis összegekről szóló bankók is. Az Osztrák és Magyar Bank helybeli fiókja nem váltja be ezeket a pénzeket, mert csak az olaszországi hadizónában érvényesek.

* **A Tiszántuli Méhészegylet választmányi ülése.** A Tiszántuli Méhészegylet 11 én, csütörtökön délután 5 órakor Tisza Kálmán-ter 9. szám alatti helyiségében választmányi ülést tart. Tárgysorozat: Folyó ügyek. Előterjesztések.

* **Személyi változás a jászóvári premonstreieknél.** A Magyar Kurir jsenti: Takács Menyhért dr. jászóvári prépost a vezetése alatt álló kanonokrend tagjai között az 1918-19. iskolai évre a következő dispoziókat rendelte el: A jászóvári konventben a hittani intézet tanára lett Vidákovich Aladár, konventi hitszónokok Oltványi Antal és Magyar Gábor, végül ide kerül nyugalomba Vavrek Richárd jászóvárszenti lelkész. — A leleszi konvent házfőnöke s az ottani orsz. levéltári bizottság elnöke lett Heffler Konrád volt főgimnáziumi igazgató. — A nagyváradi főgimnáziumhoz került Rafain Barna. — A rozsnyói főgimnáziumhoz rendes tanáru küldettek Faith Ágoston és Kovács Farkas. — A kassai kir. konviktus tanulmányi felügyelői lettek Berkovits Emil, Bodnár Remig és Ebergényi Ambrus. A rendi lelkészek karában a következők a változások: Gedeon Miklóst leleszi, Ujlaki Rezsőt jászóvárszenti plébánossá, Borcsányi Ákóst asszonyvásári, Rafain Bódogot jászói, Kocsis Juliánt pedig debrődi adminisztrátorrá nevezte ki a prépost.

* **Évzáró ünnepély a hadapródiskolában.** A honvéd hadapródiskola folyó hó 14-én délután az intézet pompás kertjében évzáró ünnepélyt rendez. Méltó lesz az intézet két évtizedes multjához és sokszor megcsodált rendező s szervező képességeihez. Szellemi előadások, torna, vivő- és sportmutatványok festői szabadgyakorlatok, a növendéki jeles zene- és énekkar számai és a honvéd zenekar kísérete töltik be a műsort. A részletes műsort később közöljük. Külön meghívókat nem küldenek szét, azonban az érdeklődő közönséget szívesen látják.

* **Kivételes bevérségi engedélyek.** — A honvédelmi miniszter tegnap Malatinszky Lajos főispárnak táviratilag adta tudtára, hogy a mezőgazdasági szempontból eddig határidőre felmentett és további felmentésre javaslatba hozott gazdák újabb felmentés elintézéséig, ha van bevérségi engedélyük, szükség esetén, ha ez a határidő mostanában telik le, tíz heti kivételes bevérségi engedélyt kaphatnak. Olyanok is, akik a bemutatkozó szemléken alkalmasoknak bizonyultak s még a bevérségi engedély alapján nem katonák, szintén kaphatnak ilyen 10 heti haladékot. Szabadságon levő katonáknak azonban bevérségi engedélyt adni nem szabad.

* **Felhívás a népszámláló biztosokhoz.** Felhívom azokat a tanító urakat, akik az áprilisi népszámláláskor a felvételeket eszközölték, hogy 9-én, azaz kedden reggel 9 órakor a közlemezési ügyosztály 1-ső emeleti termében tartandó értekezleten teljes számban megjelenni sziveskedjenek. *Lukács Odón*, polgármesterhelyettes.

* **Adomány a hadiárvának.** Dallos Mária, Hajnal Piroška, Kiss Ida, Hajnal Böske, Hajnal Gyula, Kozma Oszkár, Gebe Gyula, Dallos Béla, Oláh Manci egy színelőadás jövedelmeként 30 koronát juttatott hozzánk a hadiárva javára. Rendeltetési helyére juttatjuk.

* **Ingyenes tanácsadó.** A nők iskolázatása és pályaválasztása tárgyában a Kath. Nővédelmi Hivatal (Teleki u. 13. sz.) július, augusztus hónapokban, minden kedden d. u. 4-6-ig szívesen szolgál tanácsal a hozzáfordulók, főleg hadiárva és hadiözvegyek részére. A tanácsadás vezetését özv. dr. Személy Kálmánné vállalta, aki ma kezdi meg munkáját a hivatalban. *A Nővédő Egyesület elnöksége*

* **Adomány a vak katonáknak.** — *Kasztor Janka* 3 koronát juttatott szerkesztőségünkbe a vak katonák javára. Gyűjtésünk ezzel 5570 K 42 fillérre emelkedett. — Rendeltetési helyére juttatjuk.

* **Orvosi hír.** *Dr. Krausz Irén* fogorvos elutazás miatt rendeléseit csak f. hó 15-én folytatja.

* **Az elővigyázatos cigány.** A plebániára házasulandó pár állít be, füstös képű, fehér fogu népség, a fárão ivadékából a boldog párral együtt elment az örömdpa is, aki tekintélyes tagja a cigány kolóniának.

Nagy meglepődve, dolguk végezetén, mikor eltávoztak a plebániáról, az apa visszaszalad a kapuból:

— Tekintetes főnagyságos uram, még egy szavam volna!

— Ki vele, ha ideszántad!

— Hát csak azt instálom igen alásan, hogy solid árakat tessék számítani.

* **Helyreigazító nyilatkozat.** Tekintetes Szerkesztő Ur! A Tiszántul című lapnak folyó év július 7-én megjelent száma egy ház eladással kapcsolatban velem foglalkozik. — Minthogy a cikkben valótlan adatok vannak, a törvényre hivatkozással helyreigazító közleményemnek közzétételét kérem. Való ugyan, hogy egy házamat nem régen eladtam, de nem azt, amelyben én lakom és így valótlan, hogy én a magam részére kerestem volna lakást. Egyik Szent János utcai házamat adtam el egy idősebb uri embernek, aki jelenleg lakással nem rendelkezik. Hogy pedig a lakást is átadhassam neki, kieszközöltem a jelenlegi lakónál azt, aki katonai szolgálat miatt állandóan távol lakik s a lakást csak raktárként használja, hogy egy más lakás ellenében kiköltözzik. Ennek a katonatiszt lakónak kerestem volna tehát lakást a lakáshivatalnál is, akinek részére nem ajánlhatok fel a Nagy Sándor utcai penzióban lakást, bár azt is szívesen tettem volna, de az illető egy komplett lakást igényel. Kiténő tisztelettel vagyok *Fábry József* háztulajdonos.

* **A Nagyváradi Hatósági Munkaközeletítőben** (Reáliskola-utca 4.) Telefon 16-80. 1918 július 8. *Foglalkozást kap:*

Asztalos segéd 1, gépkész (motork.) 8, bádogossegéd 3, bányamunkás 1, cipész 2, fodrász 3, gyárimunkás, napszámos 10, keresk. alkalmazott (kereskedő segéd, utazó) 2, kádár 4, kovács 14, kocsis 3, könyvelő 1, lakatos 5, munkás 22, molnár 2, szabó (férfi és női) 12, szeszfőző 1, szolgaszemélyzet (hetes kocsis, kihordó) 21, iparostanuló (fiu és lány) 54, keresk. tanuló 10, gépirónó 2, könyvkötőleány 3, kazánfűtő 1, benzinkorkezelő 1, kárpitos 2, kavicsbányamunkás 2, pincár 1, pincérleány 2, hentes a városi üzemenél 1, kalapos 1, cukrász 1, mozdonyvezető 1, pék 2, gazdasági kulcsár 2, házmester 1.

Foglalkozást keres: bádogos 1, cimfestő 1, fodrász 1, gyárimunkás, napszámos 1, gépirónó 6, géplakatos 4, hentes 1, házvezető 1, kárpitos 1, kereskedelmi irodai alkalmazott 30, kovács 4, kocsis 1, pénzeszedő 1, munkavezető (alépményhez, ács) 2, szabó 3, szolgaszemélyzet (hetes, kocsis, kihordó) 12, iparostanuló (fiu és lány) 13, ács 1, pincér 1, pék 1, molnár 3, szeszfőző 1, mozdonyvezető 1, pénztárnok 2, kulcsár 1, keresk. tanuló 1, fűtő 2, kőműves 1, korrepetitor 1.

A közvetítés, amely ingyenes, csak délelőtti történik.

* **Elveszett egy bőr kötésű imakönyv.** Megtalálóját kérem a lap kiadóiban átadni a könyvet.

* **Eladó ház.** Vízvezeték utca. 5. szám alatt. Értekezhetni dr. Papp Károly ügyvédnél Szilágyi Dezső utca 5. szám.

* **Értesítés.** Értesitem a tisztelt szülőket és növendékeimet, hogy a zongora- és énektanítást újból megkezdem. Előkészítetek az énektanítói tanfolyamra, melyet megfelelő előkészülettel 6 hónap alatt ellehet végezni. Jelentkezés csak szerdai napon. Tisztelettel *Lamprecht Mici*, az Országos M. Kir. Zeneakadémián államilag képesített okleveles énekes és okleveles zongora-tanítónő. Arany János-utca 4. Ugyanott új pianinó eladó.

**Legújabb füzőket legolcsóbban
Kesztenbaum Juliskánál
lehet beszerezni.
Rákóczi-ut, (Korona
gyógyszertár mellett)
Telefonszám: 827.
Leibchenek félárban!**

Színház.

Heti műsor:

Kedden: Csárdáskirálynő.
Szerda: Traviata.
Csütörtök: Mária ványmenyasszony.
Péntek: Mágus Miska.
Szombat délután: Szép Heléna.
Szombat este: Stambul rózsája.
Vasárnap délután: Kis szeleburdi.
Vasárnap este: Lili.
Hétfőn: A karszemélyzet jutalomjátéka: Próbaházasság.

Szabó Gyula bucsuja. Rövid ideig volt Szabó Gyula a Szigligeti színház tagja, de kevés művész hódította meg olyan hamar a közönséget, mint Szabó Gyula. Kiténő komikus, elsőrangú tehetség, aki a legkisebb szerepben is észre tudja venni a komikum terén felhasználható jellemző vonásokat. Egyike azoknak a fiatal színészeknek, akiknek nagy jövőt jósolhatunk. Távozását őszintén sajnáljuk; tegnapi bucsu fellépte alkalmával a közönség meleg óvációkban részesítette.

A Csárdáskirálynő. Ma, kedden este a népszerű zenéjű, bájos meséjű Csárdáskirálynő tölti be a műsort és ez alkalommal Stázi comtesz szerepét Kálmán Manci játssza. A fiatal művész, aki a nagyváradi közönségnek egyik, a színpadon mindig szívesen látott kedvence volt, ez alkalommal utoljára lép fel a nagyváradi közönség előtt.

Kovács Margit — Traviataja. Kovács Margit, a Szigligeti színház tarsulatának értékes művészi képzettségű koloratúr énekesnője e hét szerdáján lép fel utoljára a nagyváradi színpadon. Kovács Margit ezen az estén egyik legszebb szerepét, a Traviata címszerepét játssza.

Szentgyörgyi Márta az Apollóban. Ma este az Apolló színház a Koldus gróf című rendkívüli érdekes és vonzó filmjűdonságot mutatja be, amelynek kedves szenzációja, hogy a főszerepet a nagyváradi közönség felejthetetlen kedvence Szentgyörgyi Márta játssza, aki a legünnepeltebb magyar film-startok sorába emelkedett. A Koldusgróf melynek többi szerepeit is kiténő magyar színészek — köztük Zilahy Gyula, Simon Mariska, Körömdi János — játsszák, elsőrangú írói munka, kiváló dráma.

Hella Moja a Vigadóban. A legfrisebb filmtermés java alkotásaiból való az a bravuros négy felvonásos vigjáték melyet ma este műsora ékességként hoz színre a Vigadó mozi. A Szomszédleány című remek darabot Otto Paul irt a film számára és Hella Moja a nagy német primadonna alakítja grandiózus művészetével a főszerepet, ami mindig külön esemény. Felfogás és kivitel dolgában a legszebb és legfinomabb irodalmi filmek egyike a Szomszédleány. Fgy kisebb fejedelmi udvar levegőjében játszódik a darab és ebbe a keretben egy darabból élénk, jóízű, kacagtató életet mutat be. A műsor többi száma is csupa elsőrendű ujdonság.

Kőváry Gyula az Apollóban. Tegnap este hihetetlen sikerrel mutatkozott be az Apolló színházban Kőváry Gyula, az utóéletlen kabaréművész elsőrangú művésztársával. A közönség végigkacagta az egész pompás előadást és a kihívásnak, ujrázásnak nem volt vége hossza. Ma teljesen új programmal lép fel a kitűnő társaság és nem nehéz előre megjósolni, aminek a szereplőkön kívül a remek műsor is biztos garanciája: a nagy sikert. Ma ismét Kőváry konferál, amit elsősorban kell említenünk. Nagy hatása lesz a Csererokkantak című nevezetes tréfának, mely a pesti Apolló műsorát sokáig dominálta s amelyet Kőváry, Kovács Ili, Takáts Ili és Magyar Lajos ad elő. Az Önagysága ruhája című kacagtató bohóságot is ugyanezek a szereplők adják. Aztán még két ragyogóan szellemes és vidám kis darab, Zilahy Lajos bájos, finom életképe lesz még műsoron és a kiváló művészek legnagyobb sikerű magánszámaikat adják elő. Az előadás ma is fél hétkor és kilenc óra kor kezdődik. Jegyek már csak korlátozott mértékben állanak a közönség rendelkezésére.

IRODALOM

A „Vasárnapi Ujság” június 7-iki száma érdekes képeket közöl a Piave menti harcokról, a németek nyugati offenzívájáról, Semmelweisről stb. Szépirodalmi olvasmányok: Berkes Imre regénye, Jászay Horváth Elemér verse, Földi Mihály novellája, Szőlősi Zsigmond tárcája, a Megátkozott szerelem című szenzációs francia regény stb. Szily Kálmánról 80-iki születésnapja alkalmából Rédey Tivadar emlékezik meg. Egyéb közlemények: Wlassics Gyula báró főrendiházi elnök arcképe s a rendes heti rovatok. — A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negydedévre 10 korona. — Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-u. 4. sz.)

Az Élet katolikus szépirodalmi folyóirat folyó évi július 7-én megjelenő 26—27-iki száma a következő tartalommal jelenik meg: Prohászka. a. j. — Miben nem szabad tölöznünk? Prohászka Ottokár. — Pétervárad film. (Költemény.) Bardócz Árpád. — A budai gyár. (Elbeszélés.) Tarczai György. — Bokor tanár ur és Kovács Gábor III. B) osztályos. (Elbeszélés.) Boros Ferenc. — Az átlagember. (Regény.) Irta: Robert Hugh Benson; fordította: Kálmán György. — A lámpa. (Költemény.) Lunn Jenő. — Kultura. — Hétről hétre. Szerkesztői üzenetek. A kitűnően megszerkesztett folyóiratot gazdag és mindig aktuális illusztrációi és a mai viszonyokhoz mért igazán olcsó előfizetési ára a legkedveltebb és legkeresettebb szépirodalmi folyóirattá tették. Előfizetési ára egész évre 40 K, félévre 20 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, I., Fehérvári ut 15. Mutatványszámot szívesen küld a kiadóhivatal.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜBER ALADÁR.** Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY**

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r. t.

VIGADÓ mozgó-színház	MA A szomszéd leány vigjáték 4 felvonásban. Az előadások vasárnap d. u. 3 óra- kor, hétköznap 1/27 órákor kezdődnek
APOLLÓ mozgó-színház	MA Kőváry Gyula cabaré-előadása. Az előadások vasárnap d. u. 3 óra- kor, hétköznap 1/27 órákor kezdődnek

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
14848—1918.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala, mint I. fokú iparhatóság ezennel közhírré teszi, hogy Verő Albert és Társa cég által felállítani szándékolt tűzifa raktár és tűzifaaprító telep telepengedélyezése tárgyában f. évi július hó 20-ik napjának délelőtti 10 órájára a Vámház utca 6—121. sz. házhoz helyszíni tárgyalást tűzött ki, amely körülményről az érdekeltek oly figyelmeztetéssel értesítettek, hogy esetleges kifogásaikat a helyszíni tárgyalás alkalmával adják elő, mert a későbbben teendő felszólamlások figyelembe vétettni nem fognak.

Nagyvárad, 1918 július 4.

Gerő,
rendőrfőkapitány.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
14391—1918.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala mint I. fokú iparhatóság ezennel közhírré teszi, hogy Jenei Mihály nagyvárad lakos által felállítani szándékolt tűzifa raktár és tűzifa aprító telep engedélyezése tárgyában f. évi július hó 20-ik napjának délelőtti 10 órájára a Báthory utca 26. sz. házhoz helyszíni tárgyalást tűzött ki, amely körülményről az érdekeltek oly figyelmeztetéssel értesítettek, hogy esetleges kifogásaikat a helyszíni tárgyalás alkalmával adják elő, mert a későbbben teendő felszólamlások figyelembe vétettni nem fognak.

Nagyvárad, 1918 július 4.

Gerő,
rendőrfőkapitány.

HETI ÁRJEGYZÉK:



Porcellán mozsár ütővel	12—
Majolika gyümölcsállvány 6 tányérral	15—
Majolika tálcá fogóval	8—
Majolika cukortartó díszes	8—
Majolika gyümölcskészlet	8—
Vizes készlet csiszolt üvegből	12—
Boros	12—
Likör	12—
Befőttes készlet kristály fehér	12—
Gyümölcs készlet kristály üvegből	12—
Majolika fali sótartó színes	8—
Majolika vizeskancsó színes	10—
Kenyérfosór színes üveggel	10—
Chinaezüst cukortartó	10—
Chinaezüst gyümölcsállvány	10—
Majolika virágváza színes	5—
Majolika virágfazék	5—
Majolika díszfigura	5—
Porcellán főzőlábas	5—
Porcellán főzőfazék	5—
Teáskészlet színes aranyozással	50—
Kávékészlet színes aranyozással	50—
Fekétkészlet színes aranyozással	50—
Ebédőkészlet felszerelve sz. aranyozással	150—
Hideg felvágottas készlet sz. aranyozással	40—
Mosdókészlet színes finom díszítéssel	50—
Falitükör színes aranyozott kerettel	80—
Asztali-lámpa teljesen felszerelve	25—
Függő-lámpa teljesen felszerelve	30—
Teáspohár chinaezüst foglalatban	8—
Teáscsésze színes finom aranyozással	4—
Kávécsésze	4—
Köpöcsésze	4—
Főzőlábas barna tűzálló füllel	5—

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt vizek, Konyhaberendezési cikkek, Képek, Ablaküvegek.

Eladás nagyban és kicsinyben!!

KOMLUS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és díszműáru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

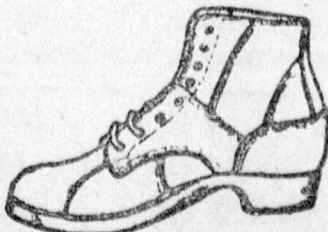
Telefonszám 372.

Fatalpu cipő- és szandálgyár

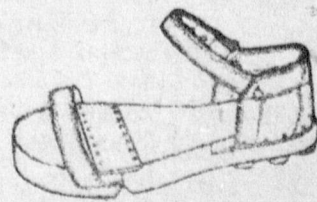
Haas Lipót Linoleum-áruháza

Nagyvárad, Rákóczi-ut 5.

Eladás nagyban és kicsinyben a következő áron:



Bőrfelsőrészből és fatalppal:
Nagyság: 26/30, 31/35, 36/40, 41/46
Korona: 26-30, 30-50, 35-40, 39-70



FA-SZANDÁLOK:

Nagyság: 23/27, 28/31, 31/34, 36/40, 41/46
Korona: 5-50, 6-30, 7-10, 7-80, 8-60

Szandálokra jegyrendszer nem vonatkozik

Gyárak, bányák, gyermekotthonok és fogolytáborok engedményben részesülnek. Viszonteladókat engross árban szolgálunk ki.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Tanítójelölt

előkészít felvételi, javító és pótlóvizsgákra. Címe megtudható a kiadóhivatalban.

Kézimunka nagyipar és raktár!
Gobelin, Kelim, Sudan, selyem, arany és chemillia himzések legdivatosabb mintákkal. Előrajzolásokat, kézihimzést, gyöngyözést, montirozást monogramhimzést szolid olcsó árakban készíthet Czillér Imre Nagyáruházában. b

Eladó

egy jókarban levő **pianinó.** Cím a kiadóhivatalban.

A Royalban minden este Banda Marczy fia hangversenyez.

Fényképészeti

lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Ne dobja ki pénzét új ruháért, mert a kitűnően bevált ruhafestékekkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 50 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Poloskairtó

Noksin biztos, kipróbált, megbízható poloskák ir-tására. Ára 2-40 K, nagy füveg 5 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Jó bizonyítványokkal rendelkező megbízható egyén hivatali szolgál minőségben állandó alkalmazást nyer az Egyesült Bank és Takarékpénztárnál, Bémer-tér 4.

Ór

lakással és jó fizetéssel felvétetik a Fekete sas részvénytársaságnál. Jelentkezni csak délután 3—5 óra között a részvénytársaság irodájában, Saspassage 22. számú lépcső, I. emelet.

Tanítójelölt

irodai alkalmazást keres. Cím a kiadóban.

Háztartás

minden ágában jártas nő lehetőleg vidékre gazdaszónyi állást keres. Cím a kiadóban.

Ruhafesték

valódi két oroszán H védjegyű minden színben kapható. Ára 70 fillér. Vizonteladók árendeményben részesülnek. Farkas István „Apolló” drogériája, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Pemete

és hársfamézscukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatása. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Tavaszi

szeplők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mitreszerek ellen biztos az IPO-krem. Ára 5 kor. és szappan Vióra átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Bérbeadó

Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László téren) kocsma, vendéglő és bodegának kiválóan alkalmas üzlethelyiség hosszabb időre. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r.t. nagyváradai cégnél nyerhető.

Kiadó

üzlethelyiség. A Zöldfa épületben a volt kávéházi helyiség (körülbelül 300 négyzetméter terület kiadó. Értekezhetni a „Fekete Sas és Zöldfa r.t.” irodájában, Saspassage 22. sz. lépcső, I. emelet. Telefon 14-00.

Tyukszemirtó

három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B. sz.

GÉPMUNKÁS

felvétetik

a Szent László-nyomdában.

Szépségápolási műterem

Bémer-tér 3., emelet

ahol minden szépséghiba szakszerűen kezelhető. Piperecikkeit vidékre is utasítással küldöm.

STERBERG HELÉN
kozmetikusnő.

Mocsáry Sándor

TELEFON: 1404.

Zöldfa-épület, utcai helyiség.

Villany- és vízvezeték-szerelő, bádogos, lakatos, műszerész és bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és National Cassa javító. Electrotechnikai cikkek, 1/2 Wattos Wolfram-szálas Tungstram-égők, villanyvasalók állandóan raktáron. ::

Szent László Füspök gyógyfürdő

Nagyvárad mellett.

A kénes hévíz források természetes forrása 42°C Kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással közhvény, csusz, csontbajok, női betegségek és hasonló fájdalmas betegségek ellen.

Mindenről köllőleg gondoskodva van!

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. — Nagyszabású nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvizel, uszástanítás, napfürdő, homokkura. Fürdőismertetőt küld: az Igazgatóság.

LEGF. BUZACSIRIZ,

folyékony „ARGOS” csiriz, faszeg, mindenféle CÍPÉSZKELLÉKEK, BŐRTALP VÉDŐK stb. Legf. CSONTENYV

kapható Stern Miklós bőrhulladék üzletében Nagyvárad, Zöldfa-u. 9. sz.

Vidékiek kérjenek árajánlatot

Felső kereskedelmi és polgári iskolai magánvizsgákra előkészít felelősséggel a Donát-féle ker. magántanfolyam.

Minden hónapban kezdődik új ker. tanfolyam hölgyek részére

gyors- és gépirásra, ker. számtanra, könyvvitelre.

Beöthy Ödön-u. 30. Telefon 1000.

161 kk—1918.

Hirdetmény.

Alólirottak közhirrre tesszük, hogy az Össi-pusztai gazdaságban egy 3 hónapos világos pej kanca csikó, mely homlokán csillagos, nyirott farku és serényü, 300 kor. értékben befogatott.

Jogosult tulajdonosa f. évi július 14-ig átveheti, — amennyiben jogos tulajdonosa nem jelentkezik 1918. évi július 15-én d. e. 9 órakor nyilvános árverésen el fog adatni.

Biharszentandrás, 1918. július 4.

Reményi Ferenc
kőrjzö.

Rojti Gergely
bíró.

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN
Támogassuk ezen új vállalatot!!!

ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.

Elfogad takarékbetéteket könyvecskékre és folyószámlára és azt előnyösen kamatoztatja. Leszámítól váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsönöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra.

Betűszedő tanulóknak fiú és berakó tanulóknak leány fizetéssel felvétetik a Szent László-nyomda részv.-társaságnál.

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szükséges jelzálogkölcsönöket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a ::

Nagyvárad Takarékpénztár
Teleky-utca 2. sz.